

Oponentský posudek

Tomáš Králík: Darwin a Matiegka. Prvky selekcionistické nauky v antropologických pracích Jindřicha Matiegky; Vedoucí práce: Mgr. Marco Stella, Praha, 2014, 43 strany¹.

Autor v předložené bakalářské práci sleduje vybraná témata v dílech československého antropologa Jindřicha Matiegky z hlediska návaznosti na koncepci/e darwinismu. První část, nazvaná Teoretický základ, je věnována definici darwinismu a ukotvení tohoto myšlenkového směru v kontextu, a to včetně problematizování užívání tohoto pojmu. Druhá část, nazvaná Praktická část, seznamuje čtenáře stručně s Matiegkovým životem, poté následuje vlastní jádro práce, tedy tematicky sestavené kapitoly, které předkládají názory z Matiegkových děl na jednotlivé antropologické otázky (Člověk a jeho postavení v přírodě; Tvárnost a variabilita člověka; Teorie o superioritě árijské rasy; Primitivní plemena; Degenerace a eugenika; Československý národ). V Závěru jsou pak shrnuty informace z druhé části.

Téma je zajímavé, oceňuji úvodní zamyšlení nad tím, co to znamená darwinismus a jaká úskalí se v tomto termínu skrývají z hlediska geopolitického. Ostatně, jak autor poznamenává na s. 4 a 17, za darwinisty mohou být označováni nejen ti, kteří rozvedli Darwinovo dílo, ale i ti, kteří se darwinisty cítili býti a označovali se za ně.

Text příjemně plyne, celková stavba je logická a obsažná.

Gramatika a stylistika:

Stylistika je většinou v pořádku, vyskytuje se však řada překlepů (nejčastěji přesmyček písmen ve slovech či chybějící nebo nadbytečné znaky), a to v množství větším než malém – což je patrně důsledek chvatného tisku finální verze, kdy nebyl ani použit Spell checker, který by tyto nešvary pomohl snadno odhalit (např. s. 1 obzvláště, s. 7 německům, s. 9 Atmosfréru, s. 15 Matiegkův životopis², s. 17 obceně, s. 17 v pozn. pod čarou: ohraňčenou).

Vybrané gramatické a stylistické chyby:

- s. 3 nadbytečná interpunkce v první větě
- s. 5 správně: **k** teorii
- s. 5 – dvakrát (jednou nadbytečně) slovo „ne“
- s. 10 SEPĚTÍ, nikoliv sepjetí – v názvu kapitoly
- s. 15 na Mělnicku
- s. 15... kde nastoupil ~~na~~ dráhu panského a praktického lékaře

K obsahové stránce mám několik následujících poznámek:

- s. 1 V textu je oddíl nazývaný *Teoretický úvod*, ale v obsahu i názvu kapitoly je *Teoretický základ*
- s. 3 Chybí mi v první kapitole alespoň zmínka o Darwinových předchůdcích, „co bylo před Darwinem“, inspirační zdroje Charlese Darwina...

¹ Doporučeného rozsahu 50 normostran však práce dosahuje, počet znaků na stránku je zde totiž cca 2709 včetně mezer (normostrana = 1800 znaků včetně mezer).

- s. 3 „Málokterý přírodovědec či vědec ovlivnil...“ přírodovědec není vědec? přesněji např.: „Málokterý vědec..“ nebo „Málokterý přírodovědec či obecně vědec...“
- při prvním výskytu jmen některých vědců není vždy uvedeno, o koho se jedná (národnost plus povolání) – např. Ernst Haeckel, Jindřich Matiegka.
- s. 15ad I v kapitole o životě Jindřicha Matiegky by odkazy na zdroje měly být jako v ostatních pasážích textu – proč je zde pouze poznámka pod čarou s třemi použitými zdroji, aniž by bylo jasné, které informace jsou převzaté z kterého textu?
- V rozboru Matiegkových názorů ve světle darwinismu mi chybí konkrétní odkazy (nejlépe citované pasáže) z Darwinových děl – překvapuje mě ostatně, že v seznamu literatury není **žádné** z vydání Darwinova díla. To považuji za nejvýznamnější výtku vůči předložené bakalářské práci. Dále, když má jít o projevy „časem a místem poznamenaného darwinismu v Matiegkových dílech“ (s. 1), uvítala bych reflexi či možnou interpretaci, proč k určitým myšlenkovým posunům u Matiegky došlo.
- Seznam literatury – Matiegka 1919**b** – proč označení b, když není a?
- Pro druhou část práce se příliš nehodí označení Praktická část – aneb, co je zde „praktičtějšího“ než v teoretické části?

Práci souhrnně hodnotím jako pěknou, kvituji, že autor pracoval se 14 Matiegkovými texty, dohledávat jednotlivé informace k vybraným tématům nebylo zřejmě jednoduché. Na druhé straně postrádám určitou nadstavbu, ať již uvedené přímé srovnání tezí z Darwinových a Matiegkových děl, nebo ukázání, v čem se ve sledované vědecké oblasti Matiegka lišil, případně v čem byl stejný, oproti/jako jeho kolegové v tehdejší Československu. Spíše jde o vypsání konkrétních pasáží z Matiegkových knih na daná témata, než že by z nich autor bakalářské práce něco dalšího vyvodil, nebo je provázal s nastíněným dobovým kontextem. Jediné zamyšlení v tomto duchu najdeme až v samotném Závěru, kdy čteme: „Jindřich Matiegka je tedy víceméně typický představitel české antropologie přelomu a první poloviny 20. století (...)“, s. 39 – rozvést právě ono „víceméně“ by bylo docela zajímavé, i když uznávám, že to jde za hranice názvu bakalářské práce, domnívám se však, že nikoliv za hranice jejího vymezení.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

Mgr. Linda Hroníková, Ph.D.
v Praze, 9.6. 2014